

p. Slavko Stermšek

gardijan in žpk sodelavec

*Videm pri Ptuju 50
2284 Videm pri Ptuju*

Ključne besede: zgodovinski oris, kuga, župnija sv. Vid, župnijska cerkev, podružnični cerkvi sv. Janž in sv. Družina, križi, kapelice, druga znamenja, duhovniki, redovniki, redovnice

Župnija svetega Vida

Župnija svetega Vida

IZVLEČEK

Avtor prispevka Župnija svetega Vida poda najprej kratek zgodovinski oris, v katerem se prvič omenjata cerkev in cerkvena skupnost (župnija), ki jo vodijo vikarji, ki so podložni župniku v Hočah. V nadaljevanju prispevka opiše pomembnejše dogodke, ki so se zgodili glede upravljanja župnije: o gradnji in posvetitvi nove cerkve svetega Vida na tej strani reke Dravinje, o kugi, ki je morila v 17. stoletju, o sakralni opremlitvi župnijske cerkve svetega Vida in o drugih pomembnejših dogodkih vse do današnjih dni. Opisani sta tudi obe podružnični cerkvi, svetega Janža na Dravinjskem Vrhu iz 11. stoletja in svete Družine na Selih iz 20. stoletja, pa tudi verska znamenja, kot so križi in kapele. V prispevku so omenjeni tudi nekateri pomembnejši duhovniki, redovniki in redovnice iz te župnije.

The Parish of Sv. Vid (St. Vitus)

ABSTRACT

The author of the contribution gives first of all a short historical outline, in which the church and the church community (the parish) are mentioned for the first time, and which was lead by the vicars being subordinated to the priest in Hoče. In the continuation of the contribution he writes about the important events that happened regarding the management of the parish: about the building and the consecration of the church of Sv. Vid on this side of the Dravinja River, about the plague that was killing people in the 17th century, about the sacral equipment of the church Sv. Vid and about other important events that happened in the course of time until the present day. He also describes both succursal churches, the church of Sv. Janž (St. John) in Dravinjski Vrh from the 11th century and the church of Sv. Družina (The Church of the Holy Family) in Sela from the 20th century. In the contribution some more important priests, monks and nuns are mentioned, as well.

Slavko Stermšek, priest, Videm pri Ptujju 50, 2284 Videm pri Ptujju

Key words: historical outline, plague, parish of Sv. Vid, parish church, succursal churches of Sv. Janž and of the Church of the Holy Family, crosses, chapels, other wayside shrines, priests, monks, nuns

POVZETEK

Prispevek o Župniji svetega Vida v Vidmu pri Ptujju, ki zajema sedem naslovov (zbirnih enot), najprej prikaže kratko zgodovino župnije svetega Vida, ki je spadala pod pražupnijo Hoče. Zapisani datum v arhivih pražupnije Hoče, 19. oktobra 1335, pove, da se je tamkaj oglašal duhovnik pri videmski cerkvi: v letu 1392 zapisani kot Vidovi, pred letom 1398 pa že kot lastni cerkveni enoti, ki ji je pripadal tudi Podlehnik. Župnijska kronika ima zapisane vse župnike vikarje, ki so delovali na območju župnije v letih 1447–2010.

Najstarejši opis župnije je iz leta 1782, ki ga je sestavil redovnik – minorit, pater Anton Čaj. V tem opisu so opisane vse vasi in število prebivalcev. Župnija je takrat štela 4287 duš (vernikov).

V Gornjegrajskem urbarju iz leta 1426 je zapisano, da so bili vikarji pri sv. Janžu (onkraj Dravinje) podložni hoškemu nadžupniku, kateremu so plačevali pro oboedientia (zaradi poslušnosti – pokorščine) na leto po dve marki.

V nadaljevanju se v prispevku omenja gradnja nove cerkve na tej strani Dravinje – posvečena v čast svetemu Vidu. V 16. stoletju je po teh krajih pustošila in morila turška vojska.

Upravljanje župnije je pod graščakom Jakobom Cekelyjem iz Ormoža bilo za 60 let zaupano duhovnikom nove (kalvinistične – protestantske) vere. Stanje v župniji je bilo obupno, zato so ponovno župnijo prevzeli v upravo katoliški duhovniki. Župnija je kar nekaj časa menjavala lastnike. V letu 1617 je župnija sv. Vida prešla pod upravo graških minoritov. To je potrdil cesar Ferdinand II., 6. avgusta 1623 pa tudi papež Urban VIII. s posebnim pismom, ki določa, da vse premočnine in nepremičnine preidejo v last in posest graških minoritov.

V 17. stoletju je v župniji svetega Vida kar trikrat množično morila kuga (črna smrt).

Župnija ima dve podružnični cerkvi. Najstarejša in daleč naokrog je poznana cerkvica sv. Janža, zidana v romanskem stilu iz 11. stoletja. Drugo podružnično cerkev svete Družine na Selih pa so pozidali v letu 1904.

Po vaseh župnije je veliko križev in kapelic. Najstarejše je kužno znamenje na krožišču pri koncu Lancove vasi v smeri Apač. Postavljeno je bilo proti koncu 17. stoletja. Med zanimivejšimi so kar tri kapelice v parku svetega Frančiška ob reki Dravinji iz prejšnjega stoletja. Reliefne podobe prikazujejo sv. Frančiška, sv. Antona in križanega Jezusa z Marijo in Janezom evangelistom pod križem.

Iz župnije je kar nekaj duhovnih poklicev. Imensko so omenjeni le nekateri, predvsem tisti, ki so ali še delujejo na kulturnem, znanstvenem ali misijonskem področju.

DIE PFARRE SV. VID

Der Beitrag über die Pfarre von Sv. Vid (St. Veit) in Videm bei Ptuj, der sieben Titeln (Sammelheiten) umfasst, stellt zuerst die kurze Geschichte der Pfarre von Sv. Vid dar, die zur Urpfarre Hoče gehörte. Das eingetragene Datum im Archiv der Urpfarre Hoče, der 19. Oktober 1315, erzählt, dass sich ein Priester bei der Videmer Kirche gemeldet hatte: im Jahr 1392 erwähnte man sie als Veits Kirche, vor dem Jahr 1398 aber bereits als eine eigene Kirchreinheit, zu der auch die Ortschaft Podlehnik gehörte. In der Pfarrchronik sind alle Priester Vikare eingetragen, die in den Jahren 1447-2010 auf dem Pfarrgebiet tätig waren.

Die älteste Beschreibung der Pfarre stammt aus dem Jahr 1782 und wurde vom Ordensbruder- Minoriten Anton Čaj gemacht. Darin sind alle Dörfer und die Einwohnerzahl beschrieben. Die Pfarre zählte damals 4287 Seelen (Gläubigen).

Im Urbarium aus Gornji grad aus dem Jahr 1426 steht, dass die Vikare beim Sv. Janž (St. Johann - jenseits des Flusses Dravinja) dem Oberpriester aus Hoče untertan waren, dem sie pro oboedientia (wegen der Gehorsamkeit) jährlich zwei Mark zahlen mussten.

Im Beitrag wird weiter der Bau einer neuen Kirche auf dieser Seite des Flusses Dravinja erwähnt, die dem heiligen Veit gewidmet wurde. Im 16. Jahrhundert wütete und mordete in diesen Orten das türkische Heer.

Die Verwaltung der Pfarre wurde unter der Herrschaft des Grafen Jakob Zekely aus Ormož für 60 Jahre den Priestern des neuen (kalvinistisch- protestantischen) Glaubens anvertraut. Der Zustand in der Pfarre war verheerend, deshalb übernahmen deren Verwaltung erneut die katholischen Priester. Die Pfarre wechselte eine längere Zeit ihre Eigentümer. Im Jahr 1617 kam die Pfarre von Sv. Vid unter die Verwaltung der Grazer Minoriten. Das bestätigte der Kaiser Ferdinand II., am 6. August 1623 tat dies auch der Papst Urban VIII., und zwar durch einen Sonderbrief, der bestimmte, dass alle Mobilien und Immobilien in den Besitz der Grazer Minoriten übergetragen werden.

Im 17. Jahrhundert mordete die Pest (der schwarze Tod) in der Pfarre von Sv. Vid sogar dreimal.

Die Pfarre hat zwei Filialkirchen. Die älteste, und weit herum bekannt, ist die Kirche von Sv. Janž (St. Johann), gebaut im romanischen Stil im 11. Jahrhundert. Die zweite Filialkirche, die Kirche der Heiligen Familie, wurde in Sela im Jahr 1904 erbaut.

In den Dörfern der Pfarre gibt es viele Kreuze und Kapellen. Am ältesten ist die Pestsäule auf der Kreisverkehrinsel in Lancova vas in Richtung Apače. Errichtet wurde sie im 17. Jahrhundert. Interessant sind auch drei Kapellen im Park des hl. Franziskus am Fluss Dravinja, die aus dem vorigen Jahrhundert stammen. Die Reliefbilder zeigen den hl. Franziskus, den hl. Anton und den gekreuzten Jesus mit Maria und Johann Evangelist unter dem Kreuz. Aus der Pfarre stammt eine größere Anzahl von Leuten, die geistliche Berufe ausgeübt haben. Namentlich werden nur einige erwähnt, vor allem jene, die auf dem Kultur-, Wissenschafts- und Missionsgebiet tätig waren oder es noch immer tätig sind.